De Cassinastraat (Deerlijk, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2016H47
December 2016-januari 2017

ARCHEOLOGIENOTA met uitgesteld traject
BUREAUONDERZOEK (FASE 0) (2016H47) EN LANDSCHAPPELIJK BOORONDERZOEK (2017A115)
DEEL 3: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteur: Wouter Van Goidsenhoven
Wetenschappelijke begeleiding: Dieter Demey

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2016
Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

Deel 3: Programma van maatregelen 4

3.1 Administratieve gegevens 4

3.2 Synthese 5

3.3 Gemotiveerd advies 6

3.3.1 Volledigheid van het gevoerde vooronderzoek 6
3.3.2 De aanwezigheid van een archeologische site 8
3.3.3 De waardering van de archeologische site 8
3.3.4 Impactbepaling 8
3.3.5 Bepaling van de maatregelen 9

3.4 Programma van Maatregelen 9

3.4.1 Aanleiding van het vooronderzoek 9
3.4.2 Bepalen van de onderzoeksstrategie 9
3.4.3 Vraagstelling en onderzoeksdoelen 9
3.4.4 De resultaten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem 10
3.4.5 Onderzoeksstrategie en methode 10
3.4.6 Onderzoekstechnieken 12
3.4.7 Eventuele afwijkingen van de CGP 13
3.4.8 Noodzakelijke competenties van de uitvoerders 13
3.4.9 Raming inzake tijd en kosten 14
3.4.10 Vondsten 14

3.5 Conclusie 14

Deel 4: Bibliografie 16

FIGURENLIJST (2016H47)

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadasternummers (Bron: Geopunt).....5
Figuur 2: huidige toestand van het projectgebied. 6
Figuur 3: onderzoeksgebied proefsleuven. 11
Figuur 4: voorstel proefsleuven. 12

TABELLENLIJST (2016H47)

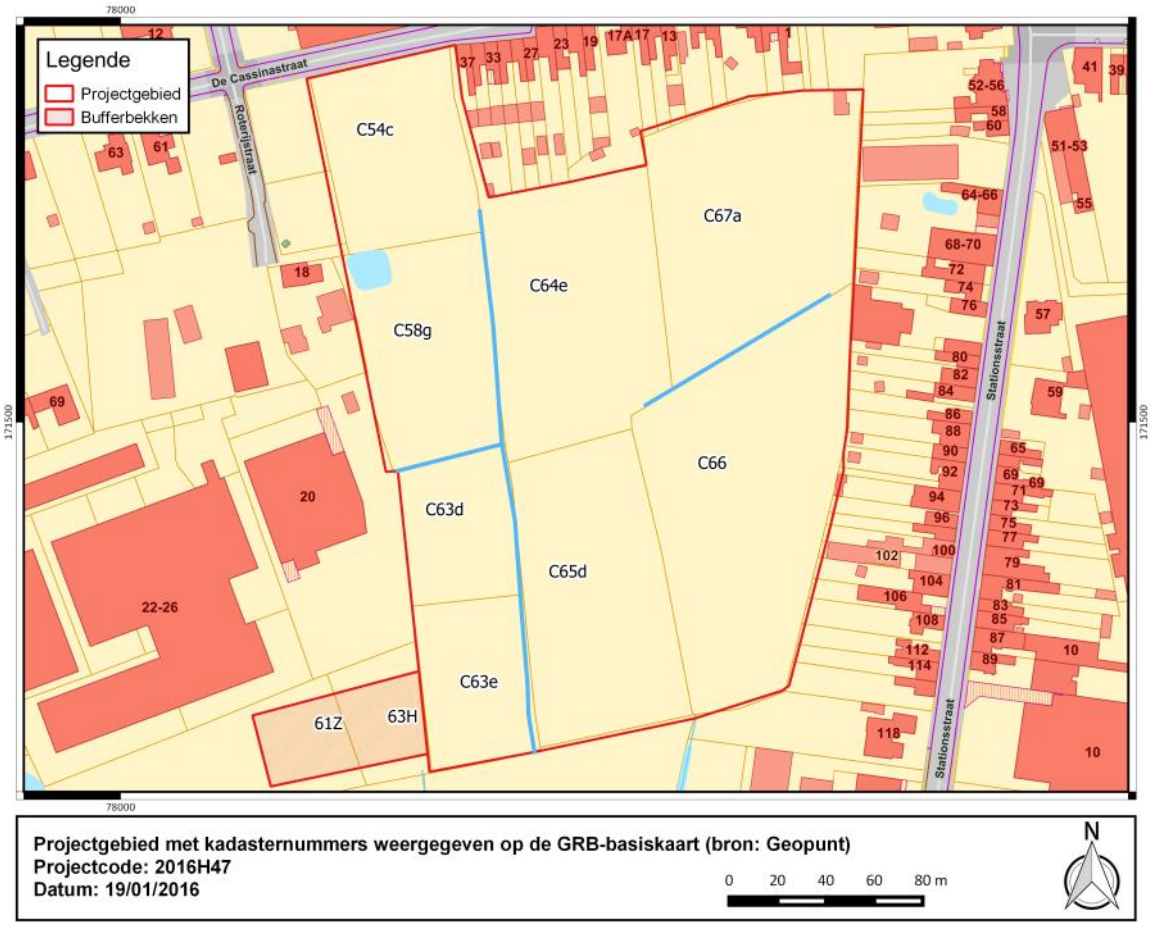
Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek. 4

Deel 3: Programma van maatregelen

3.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de initiatiefnemer		
b) Het erkenningsnummer van de erkende archeoloog	OE/ERK/Archeoloog/2015/00043	
c) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de erkende archeoloog	Janiek De Gryse Ten Briele 14 bus 15 8200 Sint-Michiels-Brugge	
d) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Deerlijk
	Deelgemeente	
	Postcode	8540
	Adres	De Cassinastraat
	Toponiem	De Cassinastraat
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X_{min} = 77959 Y_{min} = 171347 X_{max} = 75416 Y_{max} = 171664
e) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Deerlijk, 2de afdeling, Sectie C, percelen met nrs. 58G, 54C, 64E, 67a, 65d, 66, 63h, 420b, deel van 61p, deel van 80B2 Figuur 1	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadasternummers (Bron: Geopunt)

3.2 Synthese

Groep Huyzentruyt nv plant de realisatie van een verkaveling en bijhorende infrastructuur aan de De Cassinastraat te Deerlijk. Het projectgebied is ca. 5 ha groot en is momenteel in gebruik als akker en weide. Er kan aangenomen worden dat het bodemarchief over de gehele oppervlakte bedreigd wordt door de geplande werkzaamheden, hetzij door de geplande ontgravingen, hetzij door betreding met zwaar materiaal.

De omgeving van het plangebied wordt landschappelijk gedomineerd door de aanwezigheid van de Gaverbeek en de moerassen gevormd binnen haar alluvium. De ondergrond valt volgens de Quartairgeologische kaart grosso modo op te delen in fluviatiele afzettingen van het Holoceen op een eolisch pakket in het zuiden en Pleistocene, eolische afzettingen in de noordelijke helft van het terrein zonder Holocene afzettingen.
De bodemkaart geeft een typische sequentie weer die de rand van een beekalluvium reflecteert. De bodem zelf bestaat uit natte zandleem in het zuiden tot droog lemig zand in het noorden. Deze geografische situatie, op de rand van de Gavers, moet zeer aantrekkelijk geweest zijn voor gemeenschappen in het verleden.

Gelet op het feit dat de Quartairgeologische gegevens fluviatiele afzettingen indiceren in de zuidelijke helft van het terrein heeft dit mogelijk implicaties voor het archeologisch verhaal. Omdat de mogelijkheid hier bestaat dat deze Holocene afzettingen een vindplaats afgedekt kunnen hebben werd dit, door middel van een landschappelijk booronderzoek geëvalueerd. Uit de resultaten hiervan is gebleken dat er

geen noemenswaardige afdekking heeft plaatsgevonden en dat archeologische relicten zich relatief oppervlakkig zullen bevinden.

Figuur 2: huidige toestand van het projectgebied.

Historisch gezien worden de eerste meldingen van Deerlijk in het begin van de volle middeleeuwen geplaatst. Naar alle waarschijnlijkheid kent de woonkern een (veel) oudere voorloper. De resultaten van archeologisch onderzoek in de iets noordelijker gelegen dorpskern tijdens de jaren ‘1970 geeft onmiskenbaar een romeinse aanwezigheid aan.
Op archeologisch vlak zijn op het plangebied zelf geen archeologische vindplaatsen gekend. Onmiddellijk ten oosten en ten westen worden echter op de Atlas der Buurtwegen 2 hoeves met walgracht weergegeven. Hoewel archeologisch weinig relevant moet er van uitgegaan worden dat op het projectgebied waarschijnlijk de archeologische neerslag van deze rurale exploitatie bewaard is in de vorm van greppels en andere resten van het laatmiddeleeuws cultuurlandschap.

Ruimer gezien, is de regio van Zuidwest-Vlaanderen op archeologisch vlak gekend voor de sterke romeinse aanwezigheid. Dit is een weerspiegeling van enerzijds een sterk onderzochte regio, maar naar alle waarschijnlijkheid ook een reflectie van de archeologische realiteit. Een kleine 3km ten westen van het plangebied, tussen de Gaverbeek en de Heerbaan, werden in 2011 delen van een romeinse vicus opgegraven te Stasegem olv Jasper Deconynck. De ruime regio is bezaaid met romeinse vindplaatsen en vermoedelijk speelt de Gaverbeek hierin een bepalende rol.

Het valt dan ook niet te verbazen dat de archeologische trefkans als zeer hoog wordt ingeschat. Het projectgebied is gelegen tussen twee vastgestelde romeinse woonkernen op de oevers van een belangrijk watervoerend lichaam. Andere perioden vallen evenwel niet uit te sluiten, de directe nabijheid van de Gaverbeek maken het projectgebied aantrekkelijk voor gemeenschappen doorheen de tijd.
Gelet op de vastgestelde mate van landbewerking bestaat het verwachtingspatroon voor het projectgebied te Deerlijk, aan de De Cassinastraat uit klassieke sporenarcheologie vanaf het neolithicum.

3.3 Gemotiveerd advies

3.3.1 Volledigheid van het gevoerde vooronderzoek

Het bureauonderzoek wijst duidelijk op een aanzienlijk archeologisch potentieel van het plangebied en de ruime omgeving. De geplande ingrepen vormen een ernstige bedreiging voor het bodemarchief. In die mate dat in situ bewaring niet mogelijk is. Het bureauonderzoek heeft geen argumenten aangebracht die verder onderzoek overbodig zouden maken. Het landschappelijk onderzoek heeft evenwel

aangetoond dat de kans op een afgedekte archeologische vindplaats zeer onwaarschijnlijk is. Verder onderzoek is echter noodzakelijk. Gelet op het verwachtingspatroon van klassieke sporenarcheologie, is de meest aangewezen onderzoeksmethode is een proefsleuvenonderzoek.

Volgende onderzoeksmethoden werden overwogen:

-gespecialiseerd archivalisch onderzoek: in specifieke gevallen is bijkomend gespecialiseerd bronnenonderzoek aangewezen. Deze vorm van diepgaander vooronderzoek heeft vooral betrekking op zeer specifieke contexten waarbij de archeologische/historische waarde niet afgeleid kan worden uit de standaardbronnen die voor de opmaak van een archeologienota geraadpleegd worden. Eén van de meest voorkomende situaties waar bijkomend archivalisch onderzoek in de meeste gevallen noodzakelijk wordt geacht betreft plangebieden gelegen in de frontzone van de Eerste Wereldoorlog of historische stadskernen.
In het geval van “Deerlijk – De Cassinastraat” wordt verder archiefonderzoek als weinig zinvol beschouwd. Het historisch en cartografisch onderzoek evenals de verstoringshistoriek, heeft reeds aangetoond dat het terrein, voor zover gekend, een continue agrarische functie had.

-landschappelijke bodemonderzoek: een landschappelijk bodemonderzoek kan altijd zinvol zijn indien een complexe landschappelijke situatie en bijgevolg complexe verticale stratigrafie verwacht wordt. Bijvoorbeeld aan de voet van een helling, maar ook indien de verstoringshistoriek van een terrein onduidelijk blijkt.
In geval van “Deerlijk – De Cassinastraat” werd een landschappelijk booronderzoek uitgevoerd. Gelet op de indicaties voor Holocene, fluviatiele afzettingen bovenop de Pleistocene sequentie bestaat de kans op afgedekte archeologische vindplaatsen. Teneinde dit gegeven te toetsen werd een landschappelijk booronderzoek uitgevoerd. Uit de verkregen data blijkt dat er geen noemenswaardige afdekking heeft plaatsgevonden. Hierop kan geconcludeerd worden dat de verwachting over het gehele projectgebied bestaat uit klassieke sporenarcheologie, relatief dicht bij de oppervlakte. Wel is opgemerkt dat een deel, centraal op het terrein, is opgehoogd.

-geofysisch onderzoek: een geofysisch onderzoek heeft in hoofdzaak als doel om, zonder ingreep in de bodem, grotere ondergrondse anomalieën in kaart te brengen. In hoofdzaak betreft het structuren zoals funderingen van bijvoorbeeld oude kloosters, kastelen maar ook bunkers of baksteenovens. Eveneens kunnen grote verschillen in bodemsamentstelling
In het geval van “Deerlijk – De Cassinastraat” is de toepassing van deze onderzoeksmethode van geen nut. Er zijn, op basis van het bureauonderzoek, geen redenen om aan te nemen dat er zich nog grote (bak)stenen of metalen structuren in de ondergrond bevinden. Een geofysisch onderzoek zou op deze locatie een overbodige kost betekenen.

-veldkartering: een veldkartering bestaat uit een systematische visuele inspectie van een terrein, gepaard met het inventariseren van eventueel gerecupereerde oppervlaktevondsten. Deze prospectiemethode dient toegepast te worden op terreinen die een zekere mate van regelmatige oppervlaktebewerking kennen. De kartering word uitgevoerd in parallelle raaien met een regelmatige tussenafstand.
In het geval van “Deerlijk – De Cassinastraat” is deze methode weinig zinvol. Het terrein is partieel in gebruik als akker. Op basis van het bureauonderzoek en het landschappelijk booronderzoek kan uitgegaan worden van klassieke sporenarcheologie. Omwille van minstens 2 eeuwen landbewerking moet er van uitgegaan worden dat de resultaten van een veldkartering niet meer kunnen opleveren dan een contextloze indicatie voor menselijke aanwezigheid en niet zozeer zullen wijzen op een vondstenconcentratie op het terrein. Een veldkartering zou in dit geval een overbodige kost zijn, zonder afbreuk te doen aan de nood voor verder onderzoek met ingreep in de bodem.

-verkennend en waarderend archeologisch booronderzoek: een verkennend archeologisch booronderzoek heeft als doel eventuele afgedekte vindplaatsen in kaart te brengen door middel van een extensief boorgrid. In geval van een positieve waardering kan met behulp van een waarderend booronderzoek in een intensiever grid de eigenlijke concentratie gelokaliseerd worden. Op basis van de resultaten van deze onderzoeken kan overgegaan worden tot de aanleg van proefputten of een opgraving in functie van afgedekte archeologische sites. Hierbij moet aangegeven worden dat deze vindplaatsen zich kenmerken door goed bewaarde vondstenconcentraties. Dit impliceert dat ze zeer kwetsbaar zijn en dat ze moeten gezocht worden op locaties waar de bewaringskansen hoog zijn. Met andere woorden, waar de kans op afgedekte bodems groot is. Bijvoorbeeld op locaties waar geen of nauwelijks landbewerking heeft plaatsgevonden, in afgedekte depressies, rivierterrassen of onder plaggendekken etc.
In het geval van “Deerlijk – De Cassinastraat” is een prospectie met als doel de lokalisatie en waardering van een steentijdvindplaats niet aangewezen.
Hoewel het landschappelijk kader zeer zeker een aantrekkingskracht moet gehad hebben is duidelijk geworden uit de cartografische studie dat het terrein zeker sinds de 18^{e} eeuw wordt bewerkt. Ook het landschappelijk booronderzoek heeft aangetoond dat er geen sprake is van enige afgedekte lagen. De kans op een afgedekte en intact bewaarde archeologische site is zo goed als onbestaand. Omwille van voorgaande redenering zou een archeologisch booronderzoek een overbodige kost betekenen.

-proefsleuven: een proefsleuvenonderzoek (net als proefputten in stedelijke context) heeft als doel, steekproefsgewijs, het terrein archeologisch te inventariseren en vanuit de resultaten een wetenschappelijk beargumenteerde uitspraak te doen over het al dan niet overgaan tot een (gedeeltelijke) vlakdekkende opgraving. Standaard wordt bij een proefsleuvenonderzoek tussen de 10% en 12,5% van het terrein archeologisch geïnventariseerd. Normaliter worden de proefsleuven in een regelmatig parallel patroon ingeplant om zo tot een wetenschappelijk verantwoorde inschatting te komen van de aan- of afwezigheid van bewaarde archeologische relicten.
In het geval van “Deerlijk – De Cassinastraat”, waar op basis van het bureauonderzoek kan uitgegaan worden van een klassieke sporenarcheologie, is het aangewezen door middel van deze methode het bodemarchief te inventariseren. Op basis van de bekomen resultaten kan een verantwoorde inschatting gemaakt worden van het archeologisch potentieel en eventueel verder te nemen stappen inzake het archeologisch vervolgonderzoek.

3.3.2 De aanwezigheid van een archeologische site

Het bureauonderzoek en landschappelijk booronderzoek hebben tot op heden niet kunnen aantonen dat het terrein vrij is van archeologische relicten. Omwille van de geplande werken is het bodemarchief over de gehele oppervlakte bedreigd. Verder onderzoek is noodzakelijk om uitspraken te kunnen doen over het al dan niet aanwezig zijn van een archeologische site. De beschikbare indicatoren wijzen op een aanzienlijk potentieel van de locatie.

3.3.3 De waardering van de archeologische site

Niet van toepassing, cf. punt 2.3.2

3.3.4 Impactbepaling

Het bodemarchief dient eerst geïnventariseerd te worden, vóór de impact van de werken op eventueel aanwezig erfgoed kan bepaald worden, cf. punt 2.3.2.

3.3.5 Bepaling van de maatregelen

De te nemen maatregelen kunnen pas bepaald worden na uitvoering van de terreininventarisatie d.m.v. proefsleuven. Aan de hand van de resultaten van dit onderzoek zal er een duidelijk zicht zijn op de mogelijk aanwezige relicten, cf. punt 2.3.2.

3.4 Programma van Maatregelen

3.4.1 Aanleiding van het vooronderzoek

Cf. supra, punt 2.2 in deze archeologienota

3.4.2 Bepalen van de onderzoeksstrategie

De keuze voor een prospectie met ingreep in de bodem, door middel van parallelle proefsleuven, werd afgetoetst aan de vier criteria opgenomen in de Code van Goede Praktijk (artikel 5.3).

Mogelijk: momenteel is het terrein in gebruik als akker en weide. Het terrein is toegankelijk voor een graafmachine in het noorden, aan de De Cassinastraat. Los van eventueel aanwezige nutsleidingen worden geen onmiddellijke obstakels voorzien.

Nuttig: momenteel zijn geen argumenten om aan te nemen dat het terrein dermate verstoord is waardoor een prospectie niet zinvol zou zijn. Het landschappelijk booronderzoek heeft aangetoond dat het terrein voor een deel is opgehoogd en de kans op afgedekte archeologie zeer klein is. Gezien het aanzienlijke archeologisch potentieel is verder onderzoek noodzakelijk

Schadelijk: een vooronderzoek door middel van proefsleuven is, gelet op de verwachting van standaard sporenarcheologie, de enige manier om een gedegen inschatting te maken naar de archeologische aanwezigheid op de planlocatie. De mate van spoorbewerking bij dit onderzoek blijft beperkt waardoor deze bewaard blijven voor een eventueel vervolgonderzoek.

Noodzakelijk: gezien de werkzaamheden op het terrein een aanzienlijke verstoring impliceren, moet uitgegaan worden van een scenario waarbij een in situ bewaring onmogelijk is. Hierdoor is het noodzakelijk een terreininventarisatie uit te voeren op het terrein over de gehele oppervlakte. Het reeds uitgevoerde onderzoekstraject heeft geen argumenten aangebracht waardoor de kost van een vooronderzoek met ingreep in de bodem niet te rechtvaardigen zou zijn.

3.4.3 Vraagstelling en onderzoeksdoelen

Doel van de terreininventarisatie door middel van proefsleuven is een inschatting maken naar de aanwezige archeologische relicten binnen het plangebied. Hierbij is het van belang dat minstens volgende onderzoeksvragen beantwoord worden (indien relevant):

-wat zijn de waargenomen bodemhorizonten? beschrijving + duiding

-in hoeverre is de bodemopbouw nog intact?

-zijn er (nog) bodemsporen aanwezig? Zijn deze van natuurlijke of antropogene aard?

-op welk(e) niveau(s) manifesteren de sporen zich?

-wat is de relatie tussen de bodem en de waargenomen archeologische sporen?

-wat is de bewaringstoestand van de sporen?

-maken de antropogene bodemsporen deel uit van één of meerdere structuren?

-kan op basis van gerecupereerd materiaal reeds uitspraak gedaan worden over de datering? Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?

-zijn er indicaties voor de inrichting van een erf of nederzetting?

-zijn er indicaties voor de inrichting van een funeraire ruimte? (hoeveel niveaus?, Omvang?, Geschat aantal individuen?)

-is er een bodemkundige verklaring voor de (partiële) afwezigheid van archeologische sporen binnen het plangebied?

-wat is de wetenschappelijke waarde van de waargenomen archeologische vindplaats? Wat betekenen de gegevens voor een aanvulling van kennisleemtes van de lokale en regionale geschiedenis? Kunnen de waargenomen archeologische sporen in verband gebracht worden met de gekende romeinse vindplaatsen in de omgeving?

-voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (m.a.w. is behoud in-situ mogelijk)?

-voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de ruimtelijke ontwikkeling en die niet in situ bewaard kunnen blijven:

> -wat is de ruimtelijke afbakening (in 3 dimensies) van de zone(s) voor vervolgonderzoek?
> -welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel methodologisch als voor aanpak van het vervolgonderzoek?
> -welke vraagstellingen zijn voor het vervolgonderzoek relevant?
> -zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke types staalname zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?

3.4.4 De resultaten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem

Tot op heden werd reeds een bureauonderzoek uitgevoerd (projectcode 2016H47) en een landschappelijk booronderzoek (projectcode 2017A115). De resultaten van de bureaustudie wijzen op een beduidend archeologisch potentieel van de omgeving (cf. verslag van resultaten).
Gelet op de aard van de geplande werken moet uitgegaan worden van een verstoring van het nog intacte bodemarchief.

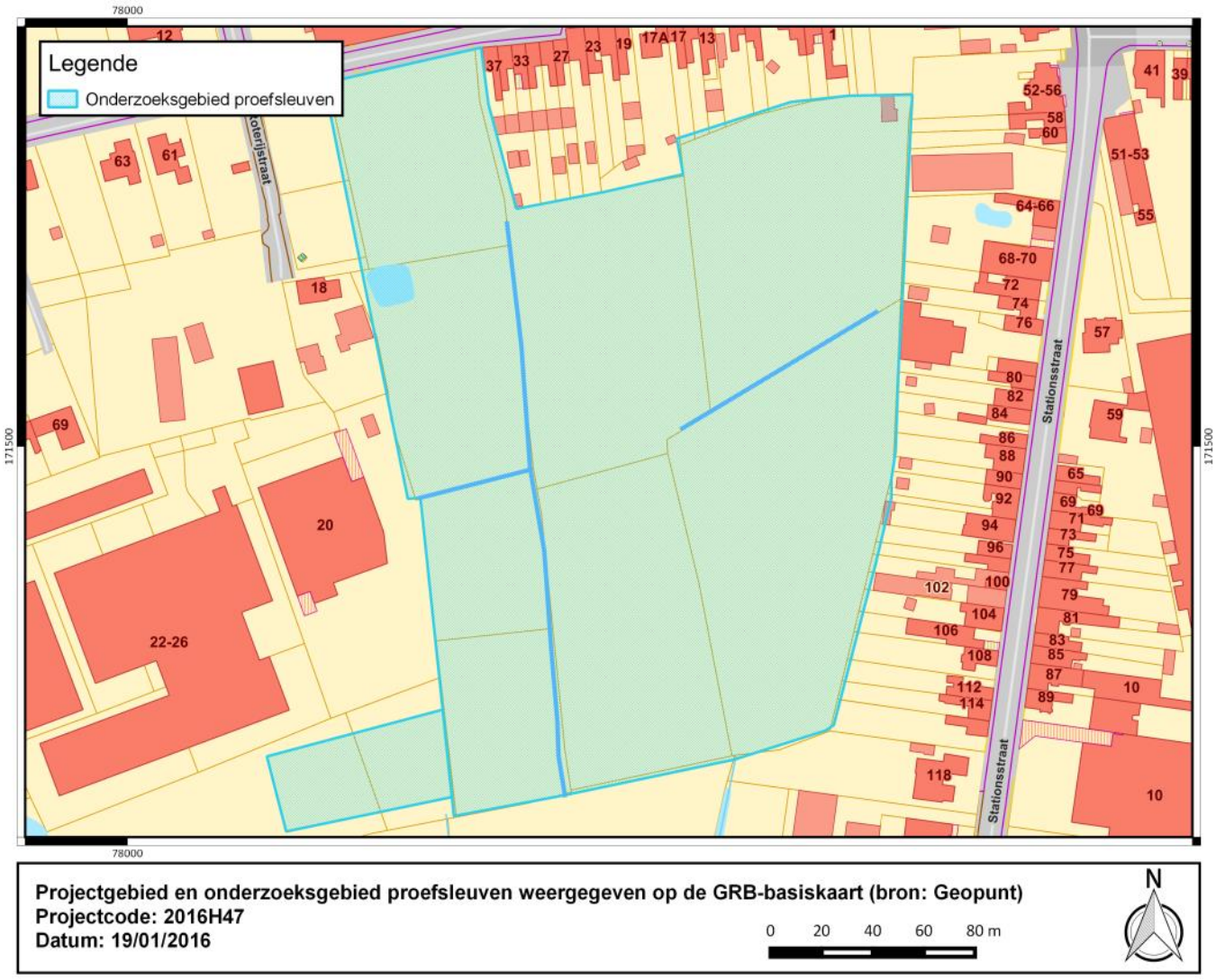
3.4.5 Onderzoeksstrategie en methode

Op basis van het bureauonderzoek en het landschappelijk booronderzoek konden geen zones afgebakend worden waar de terreininventarisatie van geen nut zou zijn.
De geplande ingrepen en de betreding van het terrein met zwaar materiaal als dumpers, betonmixers en graafmachines vormen evenzeer een reële bedreiging voor kwetsbaar ondergronds erfgoed. Het terrein dient archeologisch geïnventariseerd te worden.

De oppervlakte van het terrein dat onderworpen moet worden aan het proefsleuvenonderzoek is ca. 5 ha groot.
Er zijn geen aanwijzingen voor een mogelijk complexere bodemkundige situatie, daarom dient uitgegaan te worden van een proefsleuvenonderzoek op sites zonder complexe verticale stratigrafie, conform artikels 8.6.1 en 8.6.2 van de Code van Goede Praktijk.

De methode van continue, parallelle proefsleuven moet worden toegepast. Deze is de meest kosten- en tijdsefficiënte manier van terreininventarisatie. Het proefsleuvenonderzoek dient een statistisch representatief deel van het terrein te inventariseren. Dit deel dient groot genoeg te zijn om eventuele resultaten te kunnen extrapoleren naar de rest van het terrein dat wordt bedreigd.

De proefsleuven worden in een regelmatig parallel patroon aangelegd om zo een gedegen dekking van het terrein te verkrijgen.

Figuur 3: onderzoeksgebied proefsleuven.

Tijdens het terreinwerk dient enerzijds extra aandacht uit te gaan naar de bodemkundige situatie en anderzijds extra aandacht naar de aanwezigheid van romeins materiaal dat het terrein in verband kan brengen met de vastgestelde romeinse woonkernen in de ruime omgeving. Uiteraard zijn vondsten uit andere perioden niet uitgesloten.

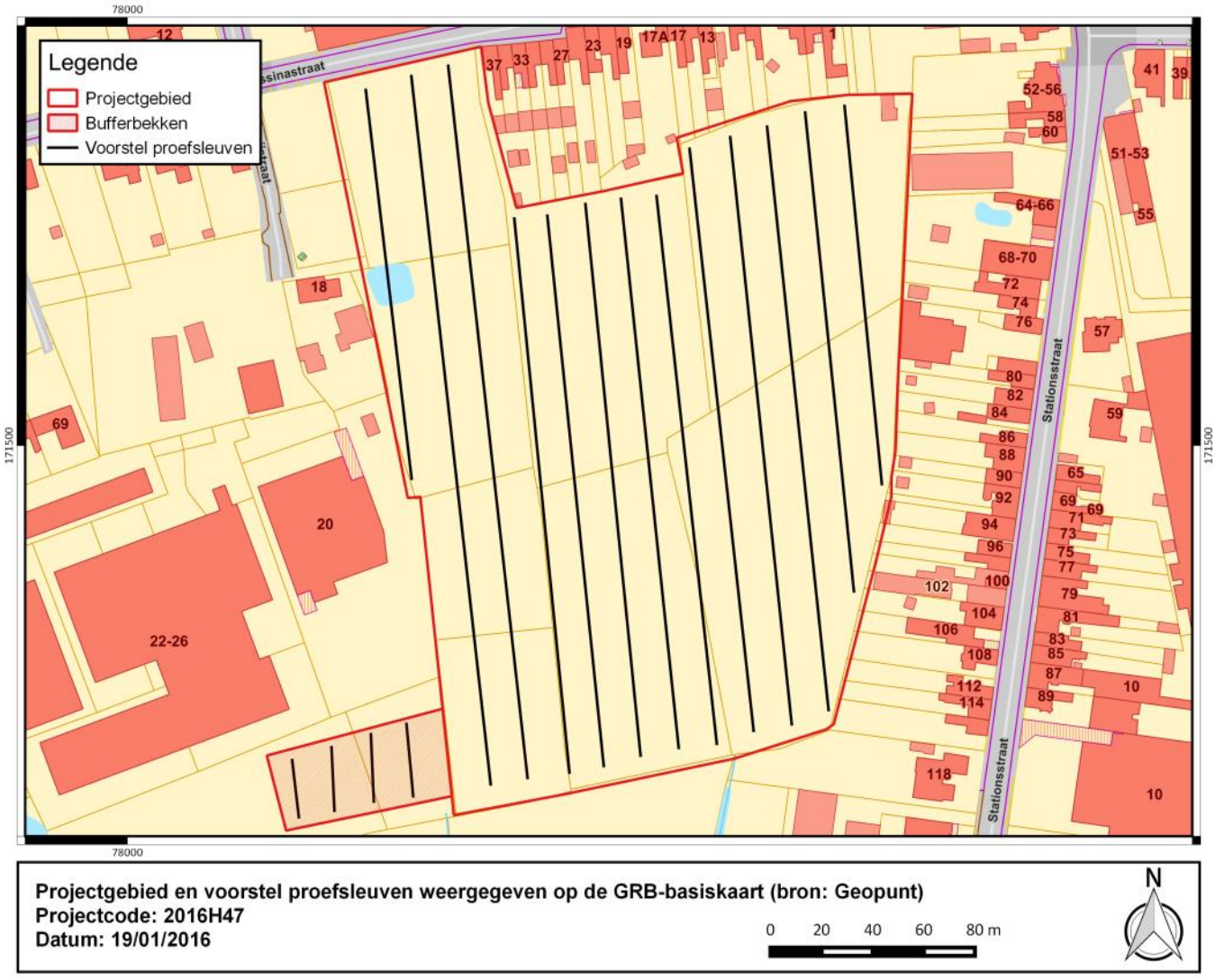
Het proefsleuvenonderzoek wordt als succesvol beschouwd indien er een beargumenteerd antwoord op de onderzoeksvragen geformuleerd kan worden en het rapport wordt opgeleverd. Criteria die

gehanteerd zullen worden om te bepalen in welke situaties bepaalde onderzoekshandelingen alsnog niet uitgevoerd moeten worden zijn hier niet van toepassing.

Indien tijdens het proefsleuvenonderzoek, tegen alle verwachtingen in, een steentijdsite wordt aangesneden moet de onderzoeksmethode aangepast worden. Alle vondsten worden ingemeten en voorgelegd aan een specialist, opdat een verdere waardering van de vindplaats uitgevoerd kan worden (d.i. waarderende boringen en aardkundige waarnemingen i.v.m. bewaringscondities). Hierbij wordt verwezen naar de bepalingen rond steentijdvindplaatsen en relevante onderzoeksmethodes conform de Code van Goede Praktijk.

3.4.6 Onderzoekstechnieken

Het onderzoeksgebied is ca. 4,8 groot (=48 000m^2). De proefsleuven dienen 10% (=4800m^2) van de onderzoekbare oppervlakte te beslaan met bijkomend ca. 2,5% (=1200m^2) aan kijkvensters of dwars/volgsleuven waar relevant. Deze kijkvensters dienen voldoende groot te zijn om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden.

Figuur 4: voorstel proefsleuven.

Voor de grondwerken van start gaan bekomt de veldwerkleider de nodige leidingplannen, hetzij van de initiatiefnemer, hetzij via een KLIP-melding. Deze plannen dienen analoog of digitaal aanwezig te zijn gedurende de werken.

De maximale tussenafstand van de proefsleuven bedraagt 15m van as op as. De eigenlijke inplanting van de proefsleuven is vrij te bepalen door de veldwerkleider. Gelet op de landschappelijke situatie moeten de sleuven wel haaks op het aanwezige beekalluvium worden getrokken om zo een beter inzicht te verkrijgen in eventuele bodemprocessen die een invloed kunnen gehad hebben op de aan- of afwezigheid van archeologisch relevante sporen.
Er kan niet afgeweken worden van de vooropgestelde dekkingsgraad van minimaal 10%+2,5%.

De proefsleuven worden aangelegd door een rupskraan met platte bak. Deze graafmachine dient over voldoende vermogen te beschikken om een vlotte werking te garanderen (bv. Hitachi Zaxis 210). De minimale breedte van de kraanbak bedraagt minimaal 2m. De sleuven worden laagsgewijs uitgegraven door de kraan, onder begeleiding van de veldwerkleider, tot op het archeologisch leesbaar niveau.

Tijdens het onderzoek dienen profielkolommen aangelegd te worden. Standaard vormt 1 profiel per sleuf de gangbare norm. Gelet op de mogelijk boeiende bodemopbouw en implicaties op archeologisch vlak is een densere spreiding van profielkolommen aangewezen. Daarom wordt aanbevolen een profielkolom aan te leggen per 50 lopende meter sleuf. Preferabel worden deze in een geschrankt patroon aangelegd om zo een gedegen dekking inzake bodemkundige registratie te bekomen.

Deze profielkolommen worden door de aardkundige geïnterpreteerd. Ze hebben als doel de opeenvolging van de bodemlagen te registreren en variaties over het terrein waar te nemen. Ze worden aangelegd tot minstens 30 à 40cm in het ongeroerd sediment. Indien wenselijk worden deze profielputten onmiddellijk na registratie gedicht.

Indien het tijdens het terreinonderzoek nodig mocht blijken om een gefundeerd antwoord te geven op één of meerdere onderzoeksvragen kan altijd, in samenspraak met de aardkundige, geopteerd worden om een dieper bodemkundig transect aan te leggen haaks op het beekalluvium.

De grond moet gescheiden afgegraven en gestockeerd worden. Dit impliceert dat de teelaarde aan één zijde van de sleuf komt te liggen en de onderliggende bodemlagen aan de andere zijde. Na de terreininventarisatie dienen de sleuven weer aangevuld te worden conform de oorspronkelijke situatie.

Het proefsleuvenonderzoek, met name veldwerk, verwerking en rapportage dienen te voldoen aan de bepalingen in de Code van Goede Praktijk.

3.4.7 Eventuele afwijkingen van de CGP

Voor de prospectie met ingreep in de bodem worden geen situaties verwacht waarin afgeweken zal worden van de bepalingen in de Code van Goede Praktijk.

3.4.8 Noodzakelijke competenties van de uitvoerders

Het veldteam bestaat minimaal uit:

-een veldwerkleider onder begeleiding van een erkend archeoloog. Deze veldwerkleider voldoet aan de bepalingen in het vigerend decreet betreffende het onroerend erfgoed.

-één assistent-archeoloog, voldoend aan de bepalingen in het decreet betreffende het onroerend erfgoed.

- een aardkundige die 1/3 van de duur van het veldwerk op het terrein aanwezig is. De aardkundige ondersteunt de archeologen bij de aanleg van de proefsleuven en profielen en bij de interpretatie van bodemprofielen. Hij/zij rapporteert over de bodemkundige waarnemingen.

Conform de Code van Goede Praktijk artikel 9.3 ligt de beslissing tot natuurwetenschappelijke staalname bij de veldwerkleider, in overleg met de aardkundige en Onroerend Erfgoed waar relevant. In de opmaak van de raamprijs moet een stelpost natuurwetenschappelijk onderzoek voorzien worden die kan aangesproken worden indien nodig.

Voor de rapportage wordt minstens de veldwerkleider ingezet onder toezicht van de erkende archeoloog.

3.4.9 Raming inzake tijd en kosten

- Schatting tijd:
Veldwerk: 6 dagen met team van 3 (18 mandagen)
Aardkundige: 2 dagen
Dichten sleuven: 3 dagen
Verwerking + rapportage: 10 mandagen

-Schatting kosten:
-Graafmachine: 6 dagen aanleg + 3 dagen dichten
-Veldteam: 6 dag veldwerkleider
6 dag assistent-archeoloog
6 dag RTS medewerker
2 dag aardkundige

-Verwerking: 8 dagen veldwerkleider
2 dag assistent archeoloog/RTS-medewerker
1 dag aardkundige

-NWO (indien nodig) werkelijke hoeveelheid (= max.10% totaal budget)

= 22 380 euro excl. BTW (+ 10% NWO indien nodig)

3.4.10 Vondsten

Conservatie en overdracht van het ensemble gebeurt na afloop van het archeologisch proefsleuvenonderzoek conform de artikels 5.2.1, 5.2.2 en 5.2.3 van het Onroerend Erfgoeddecreet. Bij de start van het vooronderzoek met ingreep in de bodem worden door de erkende archeoloog, veldwerkleider en initiatiefnemer duidelijke afspraken gemaakt met betrekking tot de overdracht van het archeologisch ensemble. Hetzij bij de eigenaar, hetzij bij het erkende onroerend erfgoeddepot of andere bewaarder van het archeologisch archief. Na het beëindigen van de verwerking en het opleveren van de eindrapportage vindt de overdracht van het opgravingsarchief plaats. Indien een vervolgonderzoek noodzakelijk blijkt, dient het opgravingsarchief integraal overgedragen te worden aan de uitvoerder van dit vervolgonderzoek.

3.5 Conclusie

Op het terrein aan de De Cassinastraat te Deerlijk plant Groep Huyzentruyt nv de bouw van een nieuwe verkaveling wooneenheden met bijhorende infrastructuur. Het bureauonderzoek heeft uitgewezen dat het archeologisch potentieel beduidend is. De gegevens van het landschappelijk booronderzoek hebben

uitgewezen dat moet uitgegaan worden van klassieke sporenarcheologie. De aard van de geplande werken impliceert een situatie waar in-situ bewaring niet mogelijk is. Daarom wordt een archeologisch proefsleuvenonderzoek geadviseerd als volgende stap in het onderzoekstraject.
Deze terreininventarisatie, in de vorm van parallelle continue proefsleuven, heeft betrekking op het gehele plangebied. Het terreinwerk, de verwerking en de rapportage dienen uitgevoerd te worden volgens de bepalingen van de Code van Goede Praktijk.

Deel 4: Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2016

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt